

Soldatermindeskrift 19-12-1912 og 1914-1917.

I Foraaret 1911 d 19 April blev jeg indkaldt til at møde i Kastellet til Aftjening af min Værnepligt, jeg skulle møde Hl, paa Næs den næste dag jeg en anden som ogsaa skulle møde samme Sted, vi var inde paa Toldbodby og fik en Bl forinden, derefter drog vi ad Kastellet til, der var mange der skulle møde, sikkert et Bulteri der var, det var alle Slags Mennesker, ikke lige edrue alle, det var det højeste Foraarsvejr, omkring et Bord udenfor sad en 4-5 Officerer og raahte vore Nære op, mange havde de Bersvar med at faa fat i, paa Grund af overstadigt Humør, saa fik vi et Nummer som skulle huske, derefter kom vi en 5-6 Mand ind til Lægen som skulle se paa os, derefter kom vi ind paa Depotet og fik vores Tøj, hele fire Sæt samt en Livrem og en Brodpose, den sidste fik jeg dog aldrig at se hvad den skulle bruges til, desuden havde vi saa ogsaa vores civile Tøj at tage Nære paa, det knelte for mange, da som for sagt, de ikke var lige edrue alle, efterhaanden som vi blev færdige gik det Hold i Hold til Toldboden, efterhaanden havde vi faaet at vide at vi skulle ud paa Sjøforterne, da jeg tillegmed mit Hold ankom til Toldboden slyede den Dampen vi skulle have været med lige for Næsen af os, efterhaanden kom der flere Mand, vi skulle saa vente til Damperen kom igen, og det tog sin Tid, først ved 6 Tiden gik vi ombord i "Sirius" saaledes hed Damperen den besørgede Trafikken mellem Sjøforterne "Mellomfortet" og "Provestinen", det var allerede begyndt at blive mørkt da vi stod nord ud af Havnens igennem Skudeløbet, og siden syd over forbi "Mellomfortet" det var helt mørkt da vi næede "Provestinen", hvor vi lagde til Hafen i Havnens, som var svagt oplyst med Petroleumslampes, her var ikke noget der hed elektrisk Lys, saa kom vi island, vi var 42 Mand, saa blev vi ført ind i en lang mørk Gang, ogsaa daarlig oplyst, med Bassematte, paa begge Sider, Hanenes der vendte ud mod Sosiden, og Opholds og Sovestuer ud mod Havnens, saa fik vi anvisst vor Sovestue og hvor vi skulle hænge vores Tøj, vi skulle sove i Hengeskøjer, de var heldigvis hængt op og nummeret, saa de var let at finde, saa blev vi ført ind i en anden Stue (Opholdstuen)

om vi skulde vi have noget at spise, vi havde intet
faaet hele Dagen og Id var ca 8, saa vi var godt sultne
vi fik stegt Lever og Kæmelmekssuppe, og vi gik til det
med god appetit. "Proveretur" var et gammelt Fort
bygget over et af de Blokskibe af samme Navn, som
var med i Flaget paa Breden 2 April 1801, her laa endnu
flere af disse Drag tæt syd for Fortet, her var 36 Stk
17 cm Kanoner 2 Stk 47 mm og andet smaat Maskinkyster,
og vi var en Besætning omkring 200 Mand. Skoletiden
skulde være 4 Mdr, vi begyndte nu med forskellige Øvelser
hvorte at betjene Kanonerne, Geværskensits Gymnastik Roning
vi skulde lære alle Floddens Skibe at kende og Signalerings
da vi havde været inde en 14 Dages Tid, var der nogle der
talte om at der var en Mand der havde Lues, da vi
saa nærmere efter var hele hans Høje en Luevæde og
flere andre havde ogsaa faaet de kære Fyr, alle vi 42
Mand som var paa denne Steg, fik Ordre paa at pakke
alt vojt Tøj hvorefter vi kom island og paa Sygehuset
hvor vi kom i Dampbad og alt Tøj desinficeret, Manden
der havde Luesen beholdt den til næste Dag, han skulde
i Dampbad ta Gange, og ligeledes var Stegen paa Fortet
bleven desinficeret til vi kom tilbage, efter den Tid blev
vi genre kaldt Luekompaniet, vi fik megen Træning i
Roning, efterhaanden som de forskellige fik Øvelse i at
buge en Kanon roede vi med godt Vær helt ned om
Nordre Rose Fyr, og til Middelgrundsfortet, og hele Turen
igenmæn Helsingør Havn, da man havde faaet tilstrek-
lig Træning, skulde der uddages 6 Saluprøve, heraf blev
 jeg en af dem, det var kun til at ro for Chefen Hr. Dvese
naar han vilde en Tiv island, men det var kun
saa til Langelinie eller Toldboden og i fint Vær. Da
vi havde været inde en halv Måns Dage, blev vi sejlt
til Islands Brygge, hvorfra vi gik til Skydebanerne
paa Amager, nu skulde vor Frejlighed i at skyde
med Gevær prøves, vi begyndte paa 150 m og til 1000 m
jeg kunde ikke saa meget som træffe Skiven, trods
det jeg var vant til at skyde med samme Gevær
hjemme, men ikke for at prale troj jeg ellers nok
jeg kunde skyde ret godt, tilsidst skulde vi skyde
paa 1200 m og paa Riguer, og naar vi trof den forsvar-
de, saa laante jeg mit Sidekammerats Gevær, og saa

kunde jeg troffe hver Gang. Omkring 1 juni var vi
en Snes Mand der fik Besked paa at vi skulle pakke
alt vort Blus og Køerne med, vi skulle til Saltholm
for at hjælpe til med Transport af en Dampkedel, der
skulde ud til et nyt Fort som var under Bygning
paa Fens sydvestside (Saltholmsfortet), næste Dag sejlede
vi saa davover, og blev sat i land paa Barakkelbroen
paa Fens nordvestside, her stod Dampkedelen paa et
svært Byskelunderlag, vi blev indkvarteret paa Ba-
rakkelbatteriet som låa tæt ved, næste Dag begyndte
vi Transporten af Kedelen den næsten en Mil lange
Vej, vi lagde to lange Planker foran Kedelen og saa
Puller hvorover vi saa vullede Kedelen ved at skifte
fremad hele Tiden, det var fladt og ret fjent Terran
med gammel Græs over, det tog en halv Snes Dage
uden store Anstrengelse, det var det berigtede Sommer-
vejr hver Dag, tillige var det meget interessant, med
alt det Vildt der var dengang, der var en utrolig
Mængde Hare foruden forskellige Svomme og Vade fugle
desuden var der mange stuebenede Heste fra Höben-
havns Stenbro som gik her paa Rekration, tillige
var her en Masse Ungekreaturer Faar og Gæs, det
har nok ikke været let at fange disse Tyrs igen, som
efterhaanden gik og blev halvvilde, Den er 1½ Mil lang og
1 Mil bred, der ligger i Gaarde hvis Jord der er Tiger omkring
da Den med Stormflod tildels er oversvømmet, Ferskvand
findes ikke, til Køkkenerne er der Vindmotorer der pumpen
Brakvand op, som saa løber ud i store Trævender, Den
yes af Smøgerbonden, da vi saa var ferdige med Damp-
kedelen tog vi tilbage til Præstestuen, mens vi var borte
var der ankommen en Motorbaad, den skulle bruges til at
seje mod Officer til Land og forskellige andre Ting, jeg saa
goedt en Formiddag de havde veldig travlt med den, Motoren
vildde ikke gaa, saa var det om Middagen vi sad og spiste
da kom der en Befalingsmand ind i Stuen, jeg sad lige
ved Døren, saa siger han, om der ikke var en Mand der
kendte til Motor, saa svarede jeg, at jeg kendte noget til det,
han bad mig saa komme over i Motorbaaden naar jeg
var færdig med at spise, dit gavde jeg saa, der sad et Par
af de faste Mekanikere og arbydede med Motoren, Øyen stod
oppe paa Kajen og saa til, maa jeg skulle saa ogsaa prøve

eftersøgen Tids arbejde med den gik den igang, men skal jeg indromme det var ikke min Klugkab, men en hel Tilfældighed, jeg sad saa og arbejdede med den lidt og den gik rigtig, saa vendede Chefen af mig, jeg gik saa op til ham, han spurgte mig saa om jeg ikke kunde have hyst til at sejle med den Baad, det sagde jeg selvfølgelig Tak til, og fra denne Dag var jeg fast ansat her fri for al Frelse, dog skulle jeg til en hver tid være klar til at sejle, mine faste Landlovsdage miste jeg, vi ellers Landlov i halve og i hel Dag paa 14 Dag men skulle jeg først forhøre Chefen om der var noget særligt, og var der ikke det, kunde jeg tageiland med "Sirius" naar jeg vilde, ligeledes blev den ansat en Man til, naar Chefen skulle et eller andet Sted hen, sagde han altid, vi sejler ene to, naar der var Skydning, fra Forterne skulle vi gerne sejle bag efter Skiven som blev slæbt af en Dumper, saa havde vi gerne en Del Officer med baade fra Land og Floden, som skulle motere Nedslagene fra Kanonerne, det var meget interessant tit var det paa Aftstanden over 3 danske Mil, og næsten hvem Skud var en Troeffe. Engang var mine Forældre kommet til København, og vilde selvfølgelig gerne island og hilse paa dem, jeg var saa hos Chefen og forhørte om Landlov, men saa var det saa uheldig, at der netop skulle være Skydning fra Middelgrundsfortet og vi skulle derimod han lovded mig at naar vi kom tilbage skulle jeg nok komme island, vi kom tilbage midt om Eftermiddagen, men Dumperen låa ved Toldboden, saa lod Chefen låa paa Kløkken efter Romandskabet, hvorefter jeg blev roet ind til Sæksnes saa kunde jeg gaa over Ørlogsverftet og Husebroen island, hvor mine Forældre stod og ventede mig. I denne Motorbaad har jeg haft mange gode Timer, men ogsaa mange ikke lige behagelige Ture bl.a til Saltholm, der sejlede vi til langt hen i Efteråret undertiden 3 Gange om Dagen, saa tit gik hele Aftenen med, da Dagene efterhaanden blev korte, og tit var det nogle rigtige Vasketure, vi sejlede gerne med Officers som skulle ud til det nye Fort paa Jen, denne Baad sejlede jeg med til sidst i Januar 1912 da det blev ret strøg Vinter og Sundet lagde til med 71, hvorefter jeg kom paa Proviantmagasinet en Tid, saa blev jeg og

mit Hold forflyttet til Mellemfortet, hvor vi skulle være
Resten af vor Tjenestetid, men efterhaanden tog Vinteren
mere og mere til, Sirius som længe havde holdt en
Bende aaben til Forterne maatte give op, saa maatte
al Forbindelse med Land foregaa over Iren via Rejskolen
Kvintus Orløgsverftet Hæssebroen, dog maatte vi sejres
over Bomløbet, da her var Grødis, da der alligevel var
nogen Trafik igennem Haven af større Skibe og Ibrydere,
en Dag vi havde været island, det var forresten blevet
Tørvej, vi gik i en lang Bække over Iren mellem Rejs-
kolen og Mellemfortet, med vor Chef Hjt Hansen (halvt
Krigsven) i Spidsen, gik han igennem Iren, lige til
Hovedet, men vi fik ham hurtig op igen, de fleste snudte
ham det godt, han var meget berygtet for alle paa Sø-
forterne for sin alt for irriterende Tjenestelever, det var vor
sistte Tur over Iren, kort efter kom "Sirius" i Fart igen,
her fra Mellemfortet har jeg et Par Episoder. Mens vi
var paa Prøvestenen, havde vi en Mand en rigtig
Københavner med h, og ellers en prægtig Hammerat, men
han kunde ikke taale at se en Mand naar han havde
en Snor paa Hornet, og hver Gang han fik Landloev kom
han aldrig før Politiet satte ham ombord i "Sirius", saa
var det en Aften efter at vi var kommen til Mellemfortet
vi havde ikke set ham et Par Maaneder, da Sirius
lagde til Broen var han med, det første han gjorde
da han kom op paa Broen var at han stak Vægt-
kommandøren en knyttet Næve lige i Ansigtet, saa han
trillede langt hen af Broen, han blev hurtig overmandet
og igen ført island og indsat i ørretten i Kastellet, vi saa
ham aldrig mere, men den Gang havde han allerede
fleve Maaneders Eftertjeneste til gode. Medens jeg endnu var
paa Prøvestenen oplevede jeg en anden Episode, det
var i November Maaned en Aftenstund, med stille og
meget fint Vær, Chefen Hjt Eggens (vi havde fået en
ny Chef, Hjt Ørsen var forflyttet til Middelgrundsfortet)
gik paa nordre Havnemole og midt det gode Vær, ligesom
Mandskabet overvælt paa Fortet, jeg gik paa Dækket paa
overste Broystuen, da jeg hørte der faldt et skarpt
Skud omkrnt siden af mig nede paa Batterigangen
og jeg ser en Mand med et ryggende Gevær, og hører
Chefen raae højt nede paa Havnemolen, jeg farer ned

til Manden paa Batterigangen, og fleve kommer til, og vi faar Geværet taget fra ham, Skjæpen kommer op til os og fortæller at Kuglen fløj lige tæt forbi Ørene af ham, han talte baade penct og haardt til Manden hvorfor han gjorde dit, men det var umuligt at faa et Ord ud af ham, han hørte til det nye Mandsskab som var kommen ind midt i Oktober, jeg kendte ham ikke, han blev fort island, jeg ^{hørte} aldri siden mere om det. Saa gaar vi tilbage til Mellempostet igen, Vinteren var forlengst forbi, en Nat havde vi Øvelse, Dagen før havde der været nogen Opgraving ved nogle Hablev bag Kanonerne, og der var et stort utildækket Hul Skjæpen Hjt Hansen gik bl. a. nede bag Kanonerne, da pludselig faar han at se, at en Mand ved en af Kanonerne, staar og smøger sig en Cigarett, og i sin Tjenesteiver farer han frem uden at se sig for, for at faa fat i den formastelige, og med de Ord : Nu har jeg aldri kendt Ma... mere fik han ikke sagt, og uden nogen kunde man at forhindre det, gik han paa Hovedet i Hullet, min Sidekammerat bl. nu citurandor Larsen Silkeborg, sprang ned i Hullet og lensede ham saa meget op, at jeg kunde man at faa fat i ham, hvorefter vi fik ham op af Hullet, han havde slaaet sin ene Skulder ret stem han blev fort island, vi saa ham ikke mere Resten af vor Tjenestetid. Bl. var ogsaa hans Oppasser, han fik megen Tak og Pas af ham for Hjælpen, jeg hørte aldri noget, vi blev hjemsendt d. 24 April efter 370 Dages Tjeneste, ledet anende vi havde det værste tilbage, første Akt var Slet.

Saa brød første Verdenskrig ud 1. August 1914 store Indkaldelser fundt Sted, ogsaa til Søforterne, selv blev jeg ikke indkaldt før den 30 August, og kom etter ud paa Prøvestenen, hvor Nat, Nægt om Nægt stod vi ved skarpladte Kanoner, mens Projektørene lyste ud over Vandet, havde nogen vovet sig ind mellem Søforterne havde der bleven skudt med det samme, saadan gik Tiden hen indtil 12 November, da jeg tilligemed 3 andre fik Besked paa, at vi næste Dag skulle til Masnedøfort da vi saa pakkede vores Klæder og tog island, hvorefter vi hørte med Taget til Masnedø Færgeskær, hvorfra vi gik

ud til Fortet, det saa nu ikke videre indbydende ud, vi
skulde foreløbig bo i Barakker, da Fortet ikke var færdig
endnu, og saa var her en Altte uden Ende, det varede
ikke længe før vi fik anskaffet os et Par Frasker, vi skulde
hjælpe til med at montere Styrets paa Fortet, vi var ogsaa
med til at læsse Hanoner af Jernbanevognene paa en Tog
midt paa Marnedø, det var altid om Natten, paa en Tid
hvor ingen Tog skulde passere Øen, ret før jul blev Fortet
saaledes godt færdig vi kunde flytte ind i det, det var dygtigt
myt og bekvæmt og elektrisk lys, Øvelse var der saa godt
som intet af, vi hjalp nærmest kun til at paa Hanonerne
anbragt, vi har altid levet godt paa Søforterne, men her
fik vi yderlig ekstra Fortsplejning, vi levede nærmest som
småa Baroner, efter Nytaar fik vi en Del Vinter, men
dog ikke særlig stærk Frost, men nok til at Marnedsund
fras til, og en Del Øresis blev der i Storstrømmen, i
Februar Marts fik vi en Mengde Sne, det føj helt fra
Spælland over Sundet og ud til os, der var tit Marned
at holde Nedgangen til Fortet åben. I den Tid jeg var
her blev to Hanoner færdigmonteret i Fortets østside, til
Bestrygning af Farvandet mod Grønsund, disse skulde
have staact i Krydsen "Valkyrien", den 19-5-1915 rejste vi
til København og blev højmændt. Tit har jeg senere naar jeg
syldede forbi sendt mangen en Tanke derind, naar jeg sa Hanone
ne der og som jeg var med til at slæbe derop og paa paa
Plads. I Sommeren 1946. passerede jeg Øen i Bil, den er nu
helt ukendelig fra den Gang paa Grund af den store Damning
over Øen til Storstrømsbroen, jeg holdt an paa Landevejen ved
Øyen ned til Fortet og gik derud, Fortet var nu desarmert,
der gik Tagter af Infanterister, som skulde passe paa Sj.
Mandene som sad interneret her, saa jeg kunde ikke
paa Lov at komme ind paa Fortets Grund. I 1953 passerede
jeg efter Marnedø i Bil denne Gang kunde jeg faa Lov at
komme ind paa Fortet, men der gik stadig Tagt, jeg kunde
gaa overalt, men jeg naaede ikke at komme ind i Fortet
da de ikke kunde finde Kvartermesteren som havde Nøglene.
Men det hele var ellers i stærkt Forfald. Den 5-1-1916
blev jeg attv indkaldt, denne gang kom jeg paa Barakke-
batteriet paa Saltholm, tilligemed en Mare Laevsulfolk
fra Marinens, vi var kun nogle paa Stykket der havde haft
ved Kystartilleriet, 3 af os fik stroks en Snor paa Armet

for mit vedkomnde mod Protest, men der var ikke noget at give ved det, disse 2-4e Md jeg var her gik paa den Maade: første Døgn Vagtkommendant, 2 Døgn Landlor som jeg nu spuelen benyttede, 3 Døgn hvis Vioret tillod det, skulde jeg tilligemed fire Mand hente Ferskvand ved Toldboden i Helsingør, det foregik paa den Maade: Vi havde en stor Motorbaad som besørgede al Trafik til land, den slæbte saa en stor Barkasse som var fyldt med Tønder, som skulde fyldes med Vand, det skulde jeg saa sørge for blev gjort, og faa en Leddel paa Toldboden hvor meget vi havde faaet, det kunde tit være både en Hold og fugtig Tur, at sidde og styre Barkassen, den lange Tur til Saltholm efter Motorbaaden, naar vi saa kom tilbage blev Tønderne løbet op paa Broen og transporteret til Barakkebatteriet, og fyldt i en Cisterne, dette havde jeg aldrig noget at give med, der skulde meget Vand føres over, foruden til os selv, skulde vi sørge for Vand til en Del Infanterister der var paa Øen, og ligeledes til Saltholmsfortet de hørte dog selv Vandet i Tønderne paa Broen, det hørte af og til naar vi var island, og ikke havde Barkassen at slæbe paa, at vi var paa Saltholmsflakfortet med Landløvsfolk eller et eller andet. Paa Barakkefortet var kun et Par Feltkunorer og en Del Maskinkyts, desuden var der et Møgt Udsigtstårn hvor der var Vagt, tillige havde vi Vagt paa Barakkebroen Døgnet rundt. Her var en Del eldre Tøvænge indkaldt, for vi unge syntes vi det var nogle gamle Tyre, der var mange af disse der var noget fugtige, det hørte saa tit naar der skulde troedes an at det kneb med at holde Balanceen, tilsidst gik det dog for vidt, saa en Dag blev alle pebet ud, og saa blev der Undersøgelse overalt, to Underofficerer kom ud med Tømmen fuld af Flasker, der blev kommanderet ret, hvorefter alle Flaskerne blev knust i Pendestenen, en af de gamle fugtige sprang ud af Geledet, og smed sig i Pendestenen og raalte: Tak Tak Tak. I denne Periode jeg var her paa Saltholm, fik vi et usædvanligt Højvande hvor hele Øen var tildels oversvømmet, det har sikkert gaaet svært ud over Havebestanden. Den 3-4-1916 blev jeg igen hjemsendt. Men efter d 20-11-1916, blev jeg indkaldt, og kom igen paa Barakkebatteriet og gjorte Tjeneste, her gik det i det værneligste som første Gang, dog da vi nædede lidt ind i Januar, blev det ret streg Ninter, efterhaanden

fra's hele Sundet til, saa tilsidst havde vi ingen forbindelse med Land, d 6-2-1917 var vi en Del Mandskab der skulde permitieres, men om Morgenens var der ingen der vidste hvoredes man skulde komme henfra, om Formiddagen fik vi Ordre til at pakke voert Blus, vi skulde aftenes af en Isbryder, vi saa den komme op gennem Hollandbrobyen og gaa saa nær Saltholm som den kunde, derefter gik vi over Isem til den, og gik ombord, hvorefter vi blev landsat ved Tolboden og hjemsendt. Den 9-8-1917 blev jeg attv indkaldt, denne Gang kom jeg til Saltholmsfortet, der hvor jeg i sin tid var med til at skebe Dampkedelen ud, her var 2 Stk 15 cm Hanover nyeste Model nagle 47 mm forude en Del Maskinkyts, vi var ca 30 Mand, her lavede jeg ikke stort andet end være Vagtkommendor, og tog en Tur island en Gang imellem, og saa fange stal, her var en stalelib her da jeg kom, og her skulde jeg selvfølgelig være med dit var ikke saa spændent vi fangede 50-60 stal, selv om de nu ikke var saa store smovede vi i stal allersammen til langt hen i Efteraaret da Vindet blev for koldt. Herfra og til Barakkebroen, var vist Danmarks mindste Jerbane den besørgede alt Transport til Fortet. Tit turdele vi rundt paa Øen, saa paa Bindernes løsgaende Kreaturer og paa de gamle stivbenede Heste der havde gået fra Stenboen i København, sehr mordede jeg mig meget over det rige fugleliv paa Øen der var den Gang. Den 9-11-1917 blev jeg hjemsendt, siden blev jeg ikke indkaldt mere, men Minderne dukker især op, naar jeg senere har passeret disse Værker inden det nu har været til Lands eller Vand.